

JAARVERSLAG
STRAATPASTORAAT

2023

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
HOOFDSTUK 1 Hoe gaat het met het Straatpastoraat?	8
HOOFDSTUK 2 Hoe gaat het met de Koffiets?	12
HOOFDSTUK 3 Hoe gaat het met de filosofiegroep?	16
HOOFDSTUK 4 Hoe gaat het met de Straatklinkers?	20
HOOFDSTUK 5 Dakloze Feest	28
HOOFDSTUK 6 Het jaar in cijfertjes en hokjes	34

INLEIDING

Gespot op de Vijzelgracht, Amsterdam, 11-01-24: Het is januari, en hoewel de stad oplicht door pril zonlicht waait de ijzige wind over de grachten. Het regent tenminste niet, dat is goed. Wanneer het koud is zoals nu, is er voor elke dakloze een plek in de winteropvang. Het is in feite niet meer dan een enorme slaapzaal. Ervaring leert mij dat veel daklozen liever een rustig plekje buiten in de luwte opzoeken. Zelfs al is het zo koud. “Ik word stapelgek van dat gesnurk”, vertelt een man “ik doe daar geen oog dicht”. Ik kan het me goed voorstellen. Mijn gedachten dwalen af naar de eerste en enige keer dat ik in een jeugdherberg verbleef. Na vier nachten, in een gemengde slaapzaal, met loze pogingen tot slapen met één oog open werd ik wanhopig. Ik boekte een hotel en sliep die nacht twaalf uur. Voor onze dakloze medemensen is een hotel geen optie. Hun alternatief is een tent achter een struik in het Beatrixpark, onder het dekzeil van een verlaten sloepje, opgekruld in een slaapzak in een parkeergarage. (Kijktip: 2Doc kort - You can't sleep here)

365 NACHTEN PER JAAR MET ÉÉN OOG OPEN

Ondanks lobbyen, samenwerken, aanklagen, schrijven, praten, demonstreren kunnen we deze realiteit niet veranderen. Dakloosheid is en blijft een smet op onze zogenaamde welvaartsstaat. Maar de (dakloze) mens wordt bij ons hoog geacht. Daarom stellen we ons elke dag ten doel deze mens te ontmoeten, in de opvang, de tent, onder het dekzeil, in de parkeergarage of waar dan ook.

We zijn dankbaar dat we ook in het afgelopen jaar de middelen en de tijd hadden om dit te blijven doen. Om koffie te drinken, te luisteren, te lachen, te huilen en te reageren op al het toevallige dat zich aandien- de. De anekdote van de postbezorger en zijn lunch, is hierbij tekenend. Wij geloven namelijk ten diepste dat mensen best oké zijn en graag iets willen betekenen voor elkaar. Deze overtuiging ligt ten grondslag aan al ons werk. Wij zien dagelijks dat argwaan vaker het gevolg is van ongemak dan van haat en nijd. Hierom proberen wij randvoorwaarden te creëren waarbin- nen mensen iets liefs kunnen doen voor een ander. In lijn met het bovengenoemde bevat dit verslag dus een bloemlezing van belangrijke en minder belang- rijke gebeurtenissen, ontwikkelingen en een reeks anekdotes en verhalen van mensen die allen op hun eigen manier nauw verbonden zijn aan één of meer- dere geledingen van het Straatpastoraat. Veel lees- plezier.

HOOFDSTUK 1

HOE GAAT HET MET HET STRAATPASTORAAT?

Het jaar 2023 was een bewogen jaar. Allereerst was 2023 het eerste jaar waarin de pandemie of de maatregelen daartegen geen enkele rol meer speelden. Het was een jaar waarin drie begrippen de hoofdtoon voeren: (mee)bewegen, evenementen en samenwerking. Hoewel we verderop uitweiden over de details, de opbrengst en de gevleugelde verhalen, gebruiken we dit hoofdstuk om de grote, thematische lijnen van het Straatpastoraat in 2023 kort uiteen te zetten.

(MEE)BEWEGEN

Een project zoals het Straatpastoraat ontwikkelt zich in grote mate op organische wijze. Dynamiek is inherent aan de Diaconie en enige mate van flexibiliteit is een must om mee te bewegen op het ritme van deze organisatie, de stad en de zelfkant van de maatschappij waarop de Diaconie nauw betrokken wil zijn. Dit kan op momenten veel vragen van medewerkers. Helaas viel in het voorjaar van 2023 de straatpastor van de Diaconie uit, waardoor het groepswerk en het individuele pastoraat enige tijd stil kwamen te liggen.

Veel deelnemers van het Straatpastoraat leven veelal in een (sociaal) isolement. Het deel uitmaken een groep is een belangrijke sociale pijler in hun leven. Zo hebben de Straatlinkers in feite een soort familieband. We realiseerden ons dat we een belangrijke opgave hadden om de continuïteit van het groepswerk vast te houden. Het lukte om binnen afzienbare

termijn enkele fantastische vervangers, vaak afkomstig uit ons netwerk, te betrekken. De nieuwe energie had een positieve en voortstuwende uitwerking op de deelnemers. Tevens merkten we dat we een beroep konden doen op een grote groep vrijwilligers, wier loyaliteit en passie een constante bleken te zijn. Vanwege de afwezigheid van de Straatpastor ging er in 2023 minder aandacht naar individueel pastoraat (wat een groot onderdeel vormt van het Straatpastoraat) en de vrouwengroep. Laatstgenoemde werd sowieso grotendeels gedragen door onze collega's van het Leger des Heils. Zij wisten de afwezigheid van de Straatpastor intern op te vangen.

Het management van de Diaconie en de Straatpastor zijn eind 2023 gestart met een proces van evaluatie van het straatpastoraat. Er wordt gereflecteerd op wat het werken met de 'doelgroep' vraagt van een professional, en welke ondersteuning er nodig is vanuit

MEEBEWEGEN, EVENEMENTEN EN SAMENWERKINGEN

de organisatie. Dit proces wordt in 2024 voortgezet. Terugkijkend op 2023 zijn we niettemin dankbaar voor het moois uit onverwachte hoeken, waarmee we de continuïteit van het werk grotendeels konden vasthouden. We zien het als een bewijs van de duurzaamheid en vitaliteit van het Straatpastoraat. Iets dat we te danken hebben aan het fundament ónder het project, gelegd door onze Straatpastor en haar voorgangers.

EVENEMENTEN

Afgelopen jaar was het eerste jaar waarin we evenveel evenementen organiseerden als vóór de pandemie. Waar 2022 in het teken stond van het zoeken naar oude en nieuwe verbindingen, partnerschappen, en het 'opnieuw uitvinden' van bepaalde 'wielen' was 2023 het momentum-jaar met actie. Oude jassen die niet meer pasten werden vervangen door nieuwe. Zo werd de traditionele Daklozendag hervat als 'het Dakloze Feest', waarin veel van het oude recept te proeven viel, maar waar ook een nieuwe wind waaide.

Ook vond in 2023 de apotheose plaats van 'de Straat', een langlopend theaterproject, in samenwerking met schrijverscollectief De Kantlijn en Stichting MetStem, waarin een groep van twaalf dappere Amsterdammers op zoek ging naar woorden en beelden om hun levensverhalen te kunnen delen vanaf de bühne. Met maar liefst vijf goed bezochte voorstellingen op verschillende plekken in Amsterdam waaronder de Roode Bioscoop, theater Perdu en de openbare bibliotheek bleek de afwikkeling van een lang proces een groot succes! Vanzelfsprekend ging niet alles van een leien dakje maar het had ons ook zeer verontrust als dat wél zo was geweest.

Ook alle verschillende uitjes van de filosofiegroep en de Straatklinkers kleurden het jaar. Het chique nieuwjaarsdiner, met polonaise in de Waag op de Nieuwmarkt. Met de bus naar Kesteren, zingen in de kerk. Met de bus naar het bedevaartsoord in Heiloo. Naar het filosofisch café op de Haarlemmerdijk. Het was een jaar vol busritten, mailen, bellen en organiseren. Dit was het dubbel en dwars waard.

SAMENWERKINGEN

Desondanks hadden veel - zo niet alle - evenementen niet plaats kunnen vinden zonder de inzet van al onze vrijwilligers, maatschappelijke partners en vervangende krachten. In feite maakt samenwerking deel uit van het dna van de Diaconie in brede zin. In 2023 werden oude samenwerkingen weer in het leven geroepen maar er werden ook nieuwe allianties gesmeed.

Zo is het Dakloze Feest, dat plaatsvond in onze Hoftuin, dit jaar georganiseerd door de Homebass Foundation, een organisatie die ontstaan is in de pandemie-tijd en (jonge) mensen uit de 'hogere sociale lagen' van de stad wil verbinden aan de mensen op straat. Zij vormden een team met onze 'oudere' partners zoals de MDHG (belangenbehartiging voor drugsgebruikers), de Regenboog Groep, de Straat Alliantie en ervaringsdeskundigen van de straat en maakten het Dakloze Feest tot een weergaloos succes.

Andere samenwerkingen zagen we bloeien tijdens het theaterproject 'De Straat'. Zelden bestond een project uit zoveel verschillende 'schakels', te weten de regisseurs, de muzikanten, de productie leider maar ook de mensen van de verschillende podia. Met al die 'professionals' hebben de Straatklinkers samengewerkt om het project tot vervulling te brengen. Een hele prestatie die door alle betrokkenen erkend wordt.

Dakloosheid in Nederland

In Nederland zijn volgens het CBS ongeveer

27.000

mensen dakloos. De officiële cijfers laten een daling zien ten opzichte van voorgaande jaren.

Echter, de precieze aantallen rondom dakloosheid zijn moeilijk te bepalen. Het CBS telt bijvoorbeeld alleen mensen tussen de 18 - 65 jaar mee.

Ook nemen zij ongedocumenteerde daklozen niet mee in hun cijfers.

Nu de dagen natter, guarder en donkerder worden, wil de Koffiets hen des te meer een hart onder de riem steken.

Wij zullen deze winter zo vaak mogelijk fietsen met warme koffie, broodjes en soep.

Landelijk trekken sociale organisaties daarom aan de bel: zij zien ondanks de stagnerende cijfers van het CBS een forse toename van daklozen in Nederland.

De Regenboog Groep schat dit aantal zelfs op 17.000.

Van welke cijfers je ook uitgaat: Er is een hele grote en gevarieerde groep mensen die komende winter geen dak boven hun hoofd heeft.

Deze hoge cijfers zijn ook te zien in de hoofdstad:

"De schatting is dat er in Amsterdam 10.000 mensen dak- en thuisloos zijn", verklaart Douwe van Riet van HVO-Querido.

Het Leger des Heils zegt bijvoorbeeld dat het aantal dak- en thuislozen dat aanklopt voor hulp in een jaar tijd met bijna 25% is gestegen.

Voor jongeren tussen de 18 - 22 jaar is de stijging zelfs 50%.

HOOFDSTUK 2 HOE GAAT HET MET DE KOFFIETS?

Sinds de aanvang van de pandemie fietst een bonte groep vrijwilligers wekelijks in duo's door het centrum op een bakfiets gevuld met koffie, broodjes, soep en nog meer. Ondanks dakloosheid in Nederland voor velen verhuuld blijft, is dit voor de vrijwilligers van de Koffiets allerminst het geval. Dagelijks zien en spreken zij tientallen mensen. Sommigen van hen kennen ze al jaren terwijl zij anderen slechts enkele keer tegenkomen. Voor het projectplan van de Koffiets werd een inzichtelijke infographic gemaakt welke perspectief biedt op de realiteit van dakloosheid in Nederland.

Dit gedeelte van het jaarverslag bestaat uit korte anekdotes en verhalen van verschillende vrijwilligers. Hopelijk geeft dit een beeld van een ongrijpbare realiteit, te weten de levens van dakloze Amsterdammers, waarin de Koffiets ook in 2023 een rol heeft gespeeld.

LUUK (23, STUDENT, VRIJWILLIGER SINDE 2 JAAR)

"Ik ging een keer fietsen met een vriendin. In het Westerpark troffen we een man uit Frankrijk. We konden hem niet goed verstaan maar we begrepen dat hij gestrand was in Amsterdam. Zijn portemonnee en telefoon waren gestolen. Hij had al twee dagen niet gegeten. Hij had geen idee waar hij heen kon gaan. We gaven hem boterhammen en koffie. Hij hilde van blijdschap en kuste ons op onze wangen. Nadat we afscheid hadden genomen, begonnen we te twijfelen. Wat nou als deze man gewoon terug moet naar huis, naar Frankrijk? Wat nou als er mensen zijn, daar, die op hem wachten? Wat nou als wij eenmalig een treinticket of vliegticket voor hem zouden betalen? We overlegden kort met elkaar en besloten terug te keren naar de plek waar we de man hadden aangetroffen. Daar aangekomen bleek hij verdwenen. Ik heb hem nooit meer gezien. Ik blijf me afvragen waar hij heen is gegaan? Leeft hij nog? Is hij teruggekeerd naar huis?"

“Wat ook belangrijk is aan de Koffiets, is dat je sámen fietst, met een andere vrijwilliger. Ik zit in een dispuut en soms vraag ik een dispuutgenoot mee, óók om een beetje bij te kletsen. Je zit immers bijna drie uur samen op de fiets. Dus die twee dingen gaan goed samen. En ik merk dat ik, wanneer ik een dakloos mens of iemand die bedelt tegenkom, niet meer weg kijk of me ongemakkelijk voel. Ik maak gewoon een praatje of neem iets mee uit de winkel. Dat komt door het vrijwilligerswerk bij de Koffiets. De meeste mensen hebben iets, zijn quirky of gek, maar meestal hebben ze gewoon pech gehad. Ze zijn bijvoorbeeld bedrogen door hun schoonfamilie of zoiets.”

“Vandaag kwamen we iemand tegen op de dam, Su-leiman, heette hij. Hij was grappig maar ook wijs. Hij was de hele dag aan het lopen. ‘Als jij niks doet, gaat er ook niets gebeuren’ zei hij ‘Als jij nie beweeg’, God nie zeeg’.”

“Door jullie ben ik er nog. Dat jullie hier opduiken, even een praatje maken, koffie en warmte uitdelen. Dat houdt me op de been.” (IEMAND OP STRAAT)

Niet alleen hartverwarmend, maar ook ‘hoofdverwarmend’, en ‘nekverwarmend’! In het najaar werd het kouder op straat maar was de winteropvang was nog niet open. Een groep ouderen bij het buurthuis in de Jordaan, het Claverhuis, ging aan de slag en haakten en breidden een hele serie kleurrijke mutsen en sjaals voor de mensen op straat. Deze werden gedurende de daaropvolgende weken verspreid met de Koffiets.

HOOFDSTUK 3

HOE GAAT HET MET DE FILOSOFIEGROEP?

Wekelijks komt een groep van wisselend tussen de tien en vijftien mensen bijeen in het thuishonk van het Straatpastoraat, de kelder onder het Corvershof aan de Nieuwe Herengracht. Daar wordt allereerst steevast de krant gelezen, Parool, NRC en Trouw liggen wekelijks op tafel. Onder het genot van een kop koffie en een kaakje worden flarden nieuws of gedachtes over dat nieuws gedeeld aan de ronde tafel. Men luistert en reageert. Of niet, dan roept men door elkaar en moet het gesprek geleid worden.

16 Hierna vindt de aftrap plaats in de vorm van een geleide meditatie door filosofie-groep-veteraan Rob. Met zijn rustige stem neemt hij alle deelnemers mee in een bodyscan, gevolgd door wat zelf uitgezochte gedichten of fragmenten van verhalen. Sommige bezoekers doen plechtig mee, anderen worden halverwege zenuwachtig of ongeduldig. Een enkeling loopt weg om een shaggie te roken, of een stukje joint, maar voegt zich daarna weer netjes bij het gezelschap.

Dan volgt het hoofdonderdeel, een bezoeker introduceert een zelf uitgezocht onderwerp. Vaak is dit een gedeelte uit een boek dat in etappes, wekelijks gelezen wordt. Het kan ook dat iemand een ander thema uit heeft gezocht. Na een inleiding wordt er over dit thema gefilosofeerd. Tot slot worden tosti's en mandarijntjes gegeten en druppelt men rond een uur of twee een voor een naar buiten.

Een afvaardiging van de filosofiegroep is dit jaar twee keer op pad geweest naar 'de Tafel van Spinoza' in café de Roode Remise aan de Haarlemmerstraat onder leiding van de interimbegeleider. Muzikant Jeff Hofmeister speelde met een aantal muzikanten zijn eigen muziek en tussendoor was gelegenheid voor filosofisch gemijmer in de lijn van Spinoza. Beide keren waren een perfecte blend van ontmoeting, reflectie en plezier.

VERHALEN OVER DE FILOSOFIEGROEP

18 **Ik heb laatst een film gezien. Hij heet Sur l'Adamant. Het gaat over een boot in de Seine in Parijs waar mensen met een psychiatrische indicatie terecht kunnen voor creatieve dagbesteding. De meeste bezoekers komen er al jaren. Op een zeker punt vertelt François, die zelf al jarenlang bezoeker is en lijdt aan psychoses, dat mensen zoals hij heel vaak geen of slecht contact hebben met hun families. De mensen van L'Adamant zijn François' zijn familie. Het raakte me diep. Het deed me denken aan de filosofiegroep. Volgens mij moeten we niet onderschatten hoe belangrijk deze mensen voor elkáár zijn."**

ANNE, BETROKKEN BIJ HET STRAATPASTORAAT
SINDS 2020

Deze week had Saskia (deelnemer van de filosofiegroep) het over architectuur. Ze kwam aanzetten met een gigantische verzameling knipsels, beschreven papieren en foto's. Waar ze dat had opgescharreld, geen idee. Ze wist van alles te vertellen over de verschillende bouwstijlen van de Amsterdamse wijken, bouwmeesters en stadsplanning. Ze wist nota bene welke wethouder in welk jaar een of andere beslissing heeft genomen. Haar interesse voor Amsterdamse architectuur was gewekt door een artikel dat ze had gelezen over de optimale verhouding van ramen en gevels. Hierna was ze uit eigen beweging begonnen met een onderzoek. Ze heeft trouwens ook allerlei conclusies getrokken die bijzonder interessant zijn. Onze Saskia heeft een onderzoek gedaan dat ook door de universiteit of gemeente uitgevoerd had kunnen worden, zo grondig als het was.

JOHAN, VRIJWILLIGER BIJ DE FILOSOFIE-GROEP
SINDS JAAR EN DAG

Laatst was ik degene die een onderwerp mocht aandragen voor het groepsgesprek. Toevallig was ik bij een tentoonstelling van Vermeer. Ik had mijn tablet meegenomen en de deelnemers de schilderijen laten zien. Het was leuk om te merken hoe zeer iedereen aan tafel er wel 'iets' over kon vertellen. Associaties waren er te over. Deze mensen zitten boordevol informatie en geschiedenis. "De kunst was een link naar hun verhalen."

Het is leuk dat nieuwe vrijwilligers vaak uit een 'andere wereld' komen. De ene werkt met yuppen en de ander met gewone kerkmensen. Stiekem vinden ze het allemaal fantastisch bij de filosofiegroep. Ze willen in principe nooit meer weg. Ik snap het ook. De mensen zijn bijzonder interessant. Misschien zelfs interessanter. En daarnaast sukelt het ook gewoon aan en blijft alles min of meer hetzelfde.

Een bijeenkomst in het najaar staat mij nog helder voor de geest. Rob begint de ontmoetingen in de regel met een moment van meditatie en reflectie. Deze keer had hij gekozen voor een bijdrage rondom het thema eenzaamheid. Hij raakte een gevoelige snaar. Ieder voor zich vertelde hiermee te worstelen en we namen de tijd om naar elkaar te luisteren. 'Gelukkig zijn we eenzaam met elkaar, dat voelt minder alleen.' zei een van de deelnemers bij wijze van afsluiting.

REIN, INTERIM BEGELEIDER FILOSOFIEGROEP

HOOFDSTUK 4

HOE GAAT HET MET DE STRAATKLINKERS?

Het Amsterdamse dak- en thuislozenkoor heeft een bewogen jaar achter de rug: We trapt en januari af met een indrukwekkende hoeveelheid voorstellingen onder de noemer 'de Straat' (waarover in het volgend hoofdstuk meer). De uitval van de straatpastor had grote impact maar haar vervanger wist het koor met bevlogen leiding en nieuwe energie weer op de rit te krijgen.

Het groepsverband van de Straatklinkers is vergelijkbaar met het groepsverband van de filosofiegroep. De mensen zijn geënt op hun wekelijks zingen van het vertrouwde oeuvre, evenals het sociale contact dat van niet te onderschatten belang is. De mensen kunnen onderlinge vetes hebben maar zijn tegelijkertijd onlosmakelijk verbonden aan elkaar. Een gemiddelde repetitie bestaat gewoonlijk uit een inloop met koffie en een koek, zingen, nog een ronde koffie, zingen en daarna een lekkere lunch gekookt door onze vrijwilligster Jacqueline die het tot missie heeft verheven de mensen gezond en kleurrijk eten voor te schotelen. Wekelijks smult iedereen van haar bonte salades en goedgevulde soepen behalve Ron, Ron eet gewoon vier boterhammen met kaas.

VERHALEN OVER DE STRAATKLINKERS

22 "Ik vind het voortreffelijk." Het is een hele bijzondere ervaring. Het is voor mij voor het eerst dat ik werk met mensen zoals de Straatklinkers. Ik kom niet uit die wereld. Ik heb vooral bewondering voor het doorzettingsvermogen van deze mensen die zó veel tegen zijn gekomen in het leven. Zo veel tegenslag. Het zingen vormt voor hen een groot deel in hun proces om daarmee om te gaan. Is het therapeutisch voor hen? Ja zeker! Ik denk dat het zingen in zichzelf, maar ook het zingen met mensen die het werkelijk met je te doen hebben ontzettend helpen. Dat heelt je. De Straatklinkers maken soms grapjes over elkaar, of lopen te vitten, maar het is écht een hechte groep ... Ik ben gekomen om te begeleiden maar voor mij heeft het dezelfde uitwerking als voor iedereen die daar binnenkomt om te zingen. Ook ik geef mij bloot. Je hebt geen hiërarchie. Je hebt mensen die als vrijwilligers binnenkomen, die hebben vast hetzelfde. Er zijn een boel vrijwilligers met een 'taak' maar er zijn ook mensen uit de 'doelgroep' die exact hetzelfde doen. Als buitenstaander zie je het verschil dus niet. Je ziet allemaal maar een groep zangers en muzikanten."

JOHN, INTERIM BEGELEIDER STRAATKLINKERS

Het allerleukste vind ik dat iedereen zijn eigen lied heeft. Ieder persoon kent z'n eigen lied ook uit z'n hoofd. Als iemand het lied van een ander wil zingen, kan dat wel, maar je moet het wel vragen. Ik heb nu ook m'n eigen lied.

NIEUWE DEELNEMER VAN DE STRAATKLINKERS

Het is 5 mei 2023 en de Straatklinkers zijn gevraagd om te zingen bij een vrijheidsmaaltijd in een hotel op het Rembrandtplein. Er is op dat moment nog geen vervanger van de Straatpastor. Ik baal als een stekker: ik kan er niet bij zijn. Ik organiseer zelf een vrijheidsmaaltijd. Het optreden kan niet doorgaan. Deze boodschap breng ik, beschroomd, bij de Straatklinkers. Ze zijn teleurgesteld. Bozig. "Hoe heeft dit kunnen gebeuren!?" sms't iemand mij. Ik moet het loslaten. Enkele dagen later doe ik een fantastische ontdekking. Een afvaardiging van de Straatklinkers is zelf naar het hotel gegaan, ze hebben samen gegeten, ze hebben samen gezongen. Ze hebben het 'gewoon' zelf georganiseerd.

ANNE

Gitaarspelen bij de Straatklinkers is altijd een ervaring. Als we samen liedjes zingen gaat het lang niet altijd vlekkeloos, maar dat maakt helemaal niks uit. Het gaat er namelijk om dat je het samen doet. Ik vind die verbondenheid een van de mooiste dingen van de Straatklinkers. Iedereen heeft een verhaal, en die komen samen op vrijdagmiddag. Even met elkaar zingen en eten, en gewoon even met elkaar zijn. Dan kan je de week weer aan!

RAOUL, STUDENT

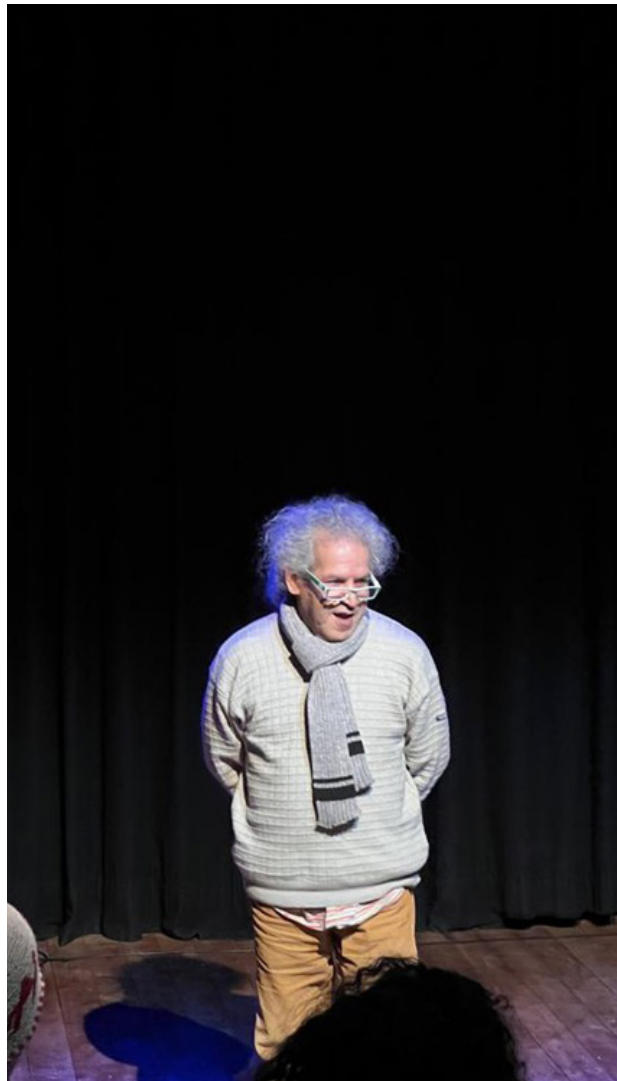
VRIJWILLIGER BIJ DE STRAATKLINKERS

THEATERPROJECT 'DE STRAAT'

In samenwerking met schrijverscollectief De Kantlijn, stemcoach en regisseur Yinske da Silva en tekstregisseur Karien van Assendelft, hebben de Straatklinkers gedurende twee jaar met ziel en zaligheid gewerkt aan de voltooiing van 'hun' theatervoorstelling 'de Straat'. De apotheose vond plaats aan het begin van het jaar, met maar liefst vijf uitvoeringen in verschillende theaters in Amsterdam.

De deelnemers van het project werden gevraagd in woorden en beelden te vatten hoe zij zich verhouden tot de straat, omdat velen van hen daar leven of hebben geleefd. En niet alleen als passanten, zoals de meesten van ons, maar ook als veroordeelden. De straat is immers een vrijplaats maar voor veel daklozen ook een plek van isolement en uitsluiting. Alsof iedereen een warm 'binnen' heeft waar hij of zij altijd mag zijn, maar zij verstoken zijn van dat voorrecht omdat ze iets fout hebben gedaan. Ze werden in deze zoektocht zorgvuldig begeleid door de betrokken professionals. Daar kwamen prachtige, treffende en poëtische zinnen uit voort. Deze zinnen vormden het basisingrediënt voor de voorstelling. Zie hiernaast de bloemlezing.

BLOEMLEZING

GERDA

“Voor mij is de straat de blauwe lucht, het park, het groen, de vogels in de lucht en mensen op straat. Dat is voor mij de rust en de vrijheid.”

GERARD

“De straat verlengt mijn ijsbeer-ruimte.”

ADA

“We hebben zoveel levens gehad. Dat je over de tijd heen kunt stappen, in het hier en nu leven. Dat is natuurlijk mooi.”

JEAN

“K geef je een stem die niet kan liegen | een hart wat open is en stil | niet weet hoe het moet bedriegen | omdat het niks bezitten wil.”

LUCIEN

“Niemand kwam zonder geschiedenis en niemand gaat hier weg zonder verhaal. Als je naar buiten kijkt, zie je allemaal steentjes op de stoep. En je ziet een paar steentjes, die passen er niet in. Dat is de straat voor mij.”

GESINA

“Ik mag graag observeren. En muziek proberen te spelen, kijken naar de reacties van de mensen, heerlijk als iedereen in goeie doen is. Dat doet mij heel veel. Dat wij mensen, met ons allen, ondanks de omstandigheden er toch iets van proberen te maken.”

HOOFDSTUK 5

DAKLOZE FEEST

(samenwerking meerdere partijen)

Patat van Friethoes, rijsttafel van Ilya Ewoh, tandartsbus van Dokters van de Wereld, Gebitsreiniging-tent, MDHG tent voor drugsgebruikers, pedicure, manicure, massage, de kappersfiets van Streetmirrors, Glittertent, kledingmarkt, silent disco, bellenblaasfiets, Bijtank-station, Steltenact, tentoonstelling, debat-kas met Pakhuis de Zwijger en nog veel meer. Het Dakloze Feest (voorheen de Daklozendag) was een gigantisch spektakel en het bovenstaande is slechts een deel van het hele aanbod. Met de mensen van de Homebass Foundation aan het roer, werd deze bijzondere dag tot in de puntjes uitgewerkt. De herfst werd met een klapper ingeluid.

De daklozendag was al decennialang een begrip in het Amsterdamse. De pandemie zorgde voor een dusdanig grote onderbreking dat het vanzelfsprekend was het oude recept eens grondig te herzien. Wat laten we los en wat houden we vast? Het was de hoofdvraag die we, samen met de samenwerkingspartners, zo zorgvuldig mogelijk probeerden te beantwoorden.

Rond de vergadertafel zaten afvaardigingen van maatschappelijke organisaties, kunstenaars, producers, organisatoren maar ook mensen met straat ervaring, daklozen en ex-daklozen. Samen met hen werden grote keuzes zorgvuldig afgewogen. Zo werd een nieuwe naam gekozen die het festival toegankelijk zou maken voor de relatief nieuwe groep economisch daklozen, die zich niet identificeren met de geuzennaam 'dakloze'. Het thema 'Kijk me aan' werd gekozen naar aan-

leiding van de persoonlijke verhalen van (ex) dakloze mensen over hun ervaring met het maatschappelijk stigma en het 'wegkijk-gedrag' van de gemiddelde mensen die (nog) niet weten dat dakloosheid vaker het gevolg is van pech dan verkeerde levenskeuzes.

Dit nam niet weg dat sommige ideeën met weerstand ontvangen werden of bepaalde besluiten frustratie wekten. Wanneer er zoveel betrokkenen een vinger in de pap hebben, is het immers onmogelijk iedereen tevreden te stellen. Niettemin hebben we dankzij al het werk en inzet de voornaamste doelgroep, (ex)dakloze Amsterdammers, succesvol bereikt. Met maar liefst meer dan 600 bezoekers was het evenement een groot succes. Het was een ware viering van het leven op de rand, de vreemdheid, de veelkleurigheid en de rebellie. Wellicht spreken de beelden nog het best.

OVERIGE ACTIVITEITEN

In de huid kruipen van Bijbelse figuren en de kruisweg lopen bij het bedevaartsoord in Heiloo op Goede Vrijdag.

Optreden van de Straatklinders tijdens Amsterdam Dance Event in de rijdende 'Soultram'.

'Niemand gaat hier weg zonder verhaal'

Het Straatpastoraat in Amsterdam wil een verhaalplein zijn, waar het delen van verhalen centraal staat. Speciaal voor mensen die het leven op straat kennen.

Stel je een plein voor. Geen saai grijs open veld, maar een oase midden in de drukte van een bebouwd gebied. Er staan grote oude bomen die zorgen voor leuke schaduwrijke plekken in de zomer, er is een fonteinje met drinkwater, een plek om te spelen en handjes om uit te wassen. Een plein ligt altijd midden in iets anders, vaak als afwisseling van de drukte. Er lachen wegen zwaarten en er ontspinnen nieuwe wegen. Een plein waar mensen samen kan komen, en in elkaars gezicht hun verhalen en vervolgingswerk op pad te gaan. Het Straatpastoraat in Amsterdam wil als zo'n plek zijn: een verhaalplein waar het delen van verhalen centraal staat, speciaal voor mensen die bekend zijn met het leven op straat.

GEEN GOEDLOPENDE ZINNEN MEER
Elk mens heeft een verhaal, alleen komt niet iedereen aan het woord of heeft de mogelijkheid om op de juiste woorden te

bet plein ook heel verschillende verhalen naast elkaar te liggen. Van mensen die al jaren de straat als thuis hebben, tot oude eenzame mensen die het gevoel hebben dat in hun deuren op hen afkomen. Het beeld van het verhaalplein heeft ook iets heel ongelooflijks. Er kan van alles ontstaan op dat plein. Het koor 'De Straatklinders', de bloeddag, de vrouwenavond (aanvullend met het Lager des Herd) en de Koffiets zijn allemaal ontstaan door op het plein met mensen op straat en te luisteren naar hun verhalen en verlangens. De mensen die we tegenkomen maken dat verhaalplein tot leven komt. Dat het geen saai grijs open veld is maar een veelkleurige dynamische plek en tegelijkertijd een rustpunt midden in ons vaak drukke leven. Een plein waar alle verhalen een steentje bijdragen en het tot een oase maken.

Hanna Wapenaar: straatpastor in Amsterdam.

Door ruimte te geven of, om in de beeldtaal te blijven, door een plein te creëren, is er ruimte, aandacht en ontspanning mogelijk. Er is ruimte voor mensen om te leren hun verhaal. Woorden te geven en om te horen niet aandacht maar elkaar te luisteren. Elk verhaal mag er zijn en gehoord worden. Te komen op

De kortste afstand tussen twee mensen is een verhaal.

OPEN DEUR | APRIL 2023 | 7

Zingen in de kerk in Kesteren en na afloop gezamenlijk bowlen met de Straatklinders

Dak- en thuislozenkoor De Straatklinders tijdens een optreden elders in het land. © Protestantse diaconie Amsterdam

Dak- en thuislozenkoor De Straatklinders zingt in Twello: 'Iedereen mag meezingen en -dansen'

In de pers in 2023

De Koffiets op pad met onze collega's van de Straatalliantie naar een demonstratie in het kader van de woningnood.

HOOFDSTUK 6

HET JAAR IN CIJFERTJES EN HOKJES

50 WEKEN KOFFIETS

- 2 TOT 3 X per week
- 2 X vrijwilligersbijeenkomst
- 100 kerstpakketten voor vrijwilligers en mensen op straat
- 345 kannen koffie
- 1500 zakjes cup-a-soup
- 8450 broodjes kaas
- 1 actiedag met collega's van de Straat Alliantie

40 X FILOSOFIEGROEP

- 1 X per week
- 15 mensen gemiddeld (deelname per keer)
- 40 zakken mandarijnen
- 40 pakken speculaas
- 900 kopjes thee & koffie
- 1 X kastanjes poffen in de tuin
- 2 X naar 'de Tafel van Spinoza' met Rein

38 X STRAATLINKERS

- 1 X per week
- 25 mensen gemiddeld (deelname per keer)
- 40 X lunch van vrijwillige kokkin Jacqueline
- 7 optredens in en om Amsterdam
- 5 voorstellingen van 'de Straat' in verschillende theaters
- 250 optreden voor minstens 250 man tijdens het Dakloze Feest

DOELEN VOOR 2023

1.

VERSTERKEN VAN ZELFREDZAAMHEID

2.

ONTWIKKELEN VAN SOCIALE VAARDIGHEDEN

3.

BIEDEN VAN PASTORALE EN PSYCHOSOCIALE ONDERSTEUNING

4.

OPBOUWEN EN ONDERSTEUNEN VAN NETWERKEN

5.

DREMPELS VERLAGEN NAAR DE REGULIERE HULPVERLENING

6.

REGISTEREN EN ANALYSEREN VAN RELEVANTE ONTWIKKELINGEN

7.

ONTWIKKELEN VAN VERNIEUWENDE EN VERBINDENDE ACTIVITEITEN EN PROJECTEN

8.

VERGROTEN VAN DRAAGVLAK IN DE AMSTERDAMSE SAMENLEVING

9.

FACILITEREN VAN ONTMOETINGEN TUSSEN DAKLOZEN EN NIET-DAKLOZEN

10.

VERSTERKEN VAN BELANGENBEHARTIGING VAN DAK- EN THUISLOZEN

OVERZICHT ACTIVITEITEN

Activiteit	Aangestipte doelen <small>(vetgedrukt betekent extra relevant voor dit project)</small>	Beoogde resultaten	Middelen/ uitvoering	Resultaten
Straat klinkers	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9	Continuïteit bieden na het uitvallen van de Straatpastor Wekelijkse repetities Voorstellingen en optredens	Begeleiding van deelnemers Coaching van vrijwilligers Individueel pastoraat	Minder repetities dan vorig jaar, maar ondanks dat is de groep gegroeid met 2 personen. 12 optredens in 2023 (inclusief de Straat)
Filosofiegroep	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	Continuïteit bieden na het uitvallen van de Straatpastor Wekelijkse bijeenkomsten Voorstellingen en optredens	Begeleiding van deelnemers Coaching van vrijwilligers Individueel pastoraat	Minder bijeenkomsten dan vorig jaar, maar ondanks dat is de groep hetzelfde gebleven.
Koffiets	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	Continuïteit in wekelijks fietsen (het liefst 3x per week)	Coaching van vrijwilligers Individueel pastoraat	Gemiddeld fietste de Koffiets 2.5x per week.
Dakloze Feest	4, 7, 8, 9, 10	Hernieuwde samenwerking met nieuwe en oude partners Het organiseren van een groot evenement waar alle Amsterdamse mensen zonder vaste woonplaats zich welkom voelen.	Sleutelrol in het organisatie-proces Het behartigen van belangen van en betrekken van dakloze mensen in het organisatie-proces Onze groepen betrekken in de uitvoering	Meer dan 600 aanwezigen Succesvolle samenwerking met verschillende oude en nieuwe partners. Vooruitzicht op een nieuwe editie (om het jaar).
De Straat (theater - voorstelling)	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10	Samenwerking met nieuwe partners uit de culturele sector 5 voorstellingen in verschillende theaters in Amsterdam	Ondersteunen van individuele deelnemers Ondersteunen van het groepsproces Ondersteunen in het contact tussen de deelnemers en de partners uit de culturele sector	Succesvolle samenwerking met nieuwe partners uit de culturele sector. 5 uitverkochte voorstellingen in verschillende theaters in Amsterdam.
Overige activiteiten en uitjes	1, 2, 4, 6, 7	Optredens voor de Straatklinkers in en om Amsterdam Uitjes ten behoeve van de verbreding van het blikveld van mensen die nauwelijks de mogelijkheid hebben 'ergens heen te gaan'. Verdieping van onderlinge relaties	Het initeren en organiseren van uitjes en optredens Het begeleiden van deelnemers Het zoeken en aansturen van vrijwillige begeleiders	Nieuwjaarsdiner in de Waag op de Nieuwmarkt Diner tijdens bevrijdingsdag Kerstlunch en kerstdiner in het Corvershof Naar het bedevaartsoord in Heiloo

OVERZICHT ORGANISATIE EN DONATEURS

MEDEWERKERS

HANNA WAPENAAR
Straatpastor

BRITT BOM
Coördinator Koffiets

REIN DEN HERTOEG
Interim begeleider Filosofiegroep

JOHN TYLER
Interim begeleider Straatlinkers

DONATIES EN PROJECTBIJDRAGEN

Het Straatpastoraat werd in 2023 mogelijk gemaakt met donaties en projectbijdragen van:

- Diaconie Evangelisch Lutherse Gemeente
- Kerk in Actie
- Leeuwensteinstichting
- Porticus Amsterdam

Nieuwjaarsdiner in de Waag voor dak- en thuislozen

CONTACT

Voor nadere informatie over Straatpastoraat

Hanna Wapenaar

h.wapenaar@diaconie.org

06-20879342

Protestantse Diaconie Amsterdam

Nieuwe Herengracht 18

1018 DP Amsterdam

www.diaconie.org

**PROTESTANTSE
DIACONIE**